

Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi
International Journal of Social Sciences
ISSN 2548-0685 www.sobider.net

Modern Gençlerin Etnopedagogik Temellerde Eğitimi

Gulnaz Abdurahmanova¹

Özet

Bu makale, milli pedagoji ilkeleri üzerine Kırgız halkının gelenek ve görenekleri aracılığıyla modern gençlerin eğitimi ile ilgili kapsamlı materyalleri analiz etmektedir. Kırgız halkının etnopedagogik fikirlerinin temelinde halk efsaneleri, sözlü halk sanatları, ulusal gelenekler ve gelenekler yer almaktadır. Amaç, vatanlarını seven yurtseverleri yetiştirmektir. Kırgız felsefesinin diğer bir özelliği de eğitimde ana dilinin, sözcük sanatının değerli olmasıdır. Halk arasında hitabet kabiliyeti yüksek insanlara, şair ve ozanlara büyük değer verilir. Zengin ritüeller grubu tarafından temsil edilen Kırgız aile gelenekleri, genç nesilde ahlaki davranış normlarının oluşumuna katkıda bulunur. Bu bağlamda, modern gençliğin kendi halkının ahlaki prensip potansiyelinin esas alındığı manevi değerlerini, ahlaki kültürünü, aile geleneklerini daha derin şekilde tanıma ihtiyacı vardır.

Anahtar kelimeler: Halk Eğitimi, Gelenekler, Kırgız Halkının Gelenekleri, Ahlaki Eğitim, Aile Eğitimi, Çalışma Eğitimi

Ethnopedagogic Training of Modern Youth

Abstract

This article deals with the education of modern young people through traditions and beliefs of the Kyrgyz people on national pedagogical principles. The goal is to raise patriots who love their homeland. Another characteristic of Kyrgyz philosophy is that mother tongue, word art is valuable.

Key Words: Public Education, Traditions, Traditions of the Kyrgyz People, Moral Education, Family Education, Labor Education

¹ KYRGYZSTAN Celalabad Devlet Üniversitesi, nurka_74@rambler.ru

Giriş

Günümüzde çağdaş gençlerine Kırgız halkının gelenek ve görenekleriyle eğitim verme güncel sorunlardan biridir. Halk gelenekleri, en iyi özelliklerin, kişinin niteliklerinin, ahlaki standartların yoğunlaştığı modeller olarak kabul edilir. Geleneklerde, tarihsel olarak kurulmuş normlar ve ilkeler, ilişkiler, karşılıklı ilişkiler idealler sabittir. Kolektif bir hafıza olarak hareket eden gelenekler etnik bilinçte vazgeçilmez bir unsurdur. Bu hafıza, her şeyden önce, manevi değerler, halk sanatı, sanat ve el sanatlarının sözlü ve yazılı eserleridir.

Yakın zamana kadar, pedagojik teori ve pratikte, ulusal özelliklerin, geleneklerin, göreneklerin ve ulusal pedagoji deneyiminin yeterince dikkate alınmadığı görülmüyordu. Aynı zamanda, K.D. UŞUNSKİY böyle demiştir: "Eğitim, güçsüz olmak istemiyorsa, ulusal olmalı, halk tarafından kabul edilmelidir. Her milletin kendine göre eğitim sistemi vardır. Eğitim konusundaki diğer ulusların tecrübeleri herkes için değerli bir miras ancak tam olarak dünya tarihi deneyiminin halklara ait olduğu anlamdadır". Şu anda, pedagojik bilimde çocuk yetiştirmenin ulusal deneyimini inceleyen etnopedagojik özel bir yön ortaya çıkmıştır.

Halk pedagojisi yalnızca insanın ruhsal dünyasının derin gelişimini etkilemekle kalmaz, aynı zamanda yaşam gerçeğinin yeni talep hacmini yaratmada büyük önem taşır. Halk pedagojisi halkımızın bitmez tükenmez bir servetidir. Genç neslin pedagojik hazineler altında eğitimi, kaynaklar ve yetiştirme faktörleri, ulusal pedagojinin kişisel idealleri, halk eğitimcileri gibi konularda somut bir temsilde bulunuldu. Bu, ulusal pedagojik kültürün daha geniş çapta ve daha derinden anlaşılmasına yardımcı olacaktır.

Etnopedagojinin asıl sorunu, kapsamlı bir şekilde gelişmiş genç kuşakların, ulusal kültürün örnekleri olan halkın manevi zenginliği üzerine yetiştirilmesidir. Eğitim - antik çağlarda ya da bugünkü aşamada olsun, eklemeler, yenilikler ile sürekli zenginleştirilmelidir. Eğitim teorisinde hayatın iyileştirilmesi ile birlikte giderek daha modern yenilikler içermelidir. Modern gençlik, yüzyıllardır babadan oğla, kuşaktan kuşağa aktarılan ve günümüze kadar ulaşan bilgeliğin pedagojik hazinelerini takdir etmeli ve onlara saygı göstermeyi öğrenmelidir. Bu nedenle, yüzyıllar boyunca halkın zamanı ve tecrübesiyle rafine edilen ulusal oryantasyon eğitimi ve eğitim kaynakları, dünya gençleri için içsel bir manzara oluşturmaya yardımcı olur. Çünkü yukarıda belirttiğimiz gibi, eğitimde, en etkili materyal, ulusal gelenekler ve görenekler, atasözleri ve kalıp sözler, tekerlemeler, bilmeceler, şarkılar ve diğerleridir.

Modern Gençlerin Etnopedikojik Temellerde Eğitimi

"Cuma namazına gitmek istiyorsanız, Perşembe günü aptes almaya başla" gibi bir atasözü vardır; bunun anlamı da yarının işinin bugün dikkate alınması gereğini yansıtır. Yarının verimli için bugün bunu düşünmek gerekir.

Pedagojik bilginin ilk embriyosu olan yetiştirme ile ilgili kavramlar, böyle bir bilimsel bir iz varlığı ve söylenti olmadığı zamanlar ortaya çıkmıştır. Kırgızlar yüzyıllar boyu genç nesillerin yetiştirilmesinde zengin tecrübeler biriktirdi ve ulusun kurallarını ve geleneklerini ortaya çıkardı. Göçebelerin hayatında özel talepler oluştu. Örneğin, insanlara tanınan genç bir adamın ahlaki psikolojik özelliği kurulmuştu, böyle bir mülkün amacı anavatanlarını seven vatanseverlerin eğitimiydi. Bunlar, birinin şerefini, samimiyetini, bir arkadaşına ve vatanına olan sadakatini savunmak için haysiyettir. Bütün bunlar, Kırgız halkının ulusal bir psikolojik özelliğidir. "Kahraman halk için doğar ve halk uğruna ölür" – gibi cesaret verecek kahramanca duygular söyleniyordu. Her yiğidin kelimenin tam anlamıyla bir şövalye olması, tüm erdemlere sahip olması gerektiği söylenirdi. Bütün bunların çocukların ve gençlerin oluşumu üzerinde büyük bir eğitim etkisi vardı. Genel olarak, insan, erkek, kahraman kavramları geniş felsefi kategorilerdir. Kırgız ulusal felsefesinin bir başka özelliği de ana vatana halkın görüşüdür. Bazı insanlar kendi doğum yerlerini vatanları olarak görmezler. Nerede yaşadığı, çalıştığı yerini anavatanları sayanlar çok yanlış düşünüyorlar. Kırgız halkı, atalarının doğduğu yere değer verir. Bu yerleri bırakmak onlara ölüm gibidir.

Kırgız felsefesinin bir sonraki özelliği, anadilinin, sözcüğün sanatının takdir edilmesidir. Terbiye amaçlı sözler, atasözleri, kalıp sözler, aforizmanlar gençler tarafından öğrenilmiş ve korunmuş özdeyişler ve miras olarak kalanlar kuşaktan kuşağa aktarılmıştır.

Halkın onuru konuşma kabiliyeti yüksek insanlar, yetenekli şairler, şarkıcılarıdır. en görkemli konuşma kabiliyeti yüksek insanlar kahramana benziyordu. Söz sanatına hakim olmak için, gençler atasözleri, kalıp sözleri, efsaneleri, bilmeceleri ezberlemeyi öğrendiler. Bunun için hem anebabaları hem de büyükanne ve büyükbabaları yardımcı oluyordu. Her bayramda, kızlar ve çocuklar arasında ayış (güzel konuşabilenler) yarışmaları düzenleniyordu.

Kırgız halkı zengin bir tarihe sahiptir, uzun süre içerisinde sakinler, genç nesillerden oluşan aile yetiştirme konusunda zengin bir deneyim biriktirmiş, insanların ahlaki deneyimlerinin, kurallarının, normlarının ve insan davranışlarının prensiplerinin birleştiği gelenek ve gelenekler yaratmıştır. Sosyo-ekonomik, kültürel-tarihsel, doğal ve iklimsel koşulların kendine özgü özelliklerine uygun olarak, Kırgızların çocukların aile eğitimi için kendi gereksinimleri vardır.

Çocuğun doğumu, çocuğun hayat il geldiği gün, sünnet, evlilik ve ölümü ile ilgili zengin bir dizi ritüelle temsil edilen aile gelenekleri, içeriği çocuklarda ahlaki davranış standartlarının oluşmasına katkıda bulunan Kırgızistan'ın aile yaşamına ilişkin tam bir ritüel sistemin oluşturulmasına zemin hazırlıyor.

Büyüklerle duyulan saygı, genç neslin bilincinde en yüksek ilke olarak tanınıyor, ardından hayattaki başarıya ulaşım halkın otoritesini kazanabiliyor. Bu nedenle, çocuklara "Büyüklerin dediği baldır", "Büyüklerin dediği ilaçtır", "Yaşlı ağaç genç bir ağaca yaslanır", "Babanıza ne kadar saygı gösteriyorsan, çocuklarınızdan o kadar saygı göreceksin" derler. Bu atasözleri, yaşlıların bilgeliği kişiselleştirdiği ve günlük tecrübelerin ve görgü kurallarının saklama sorumluları olduğu konusunda bir onay olarak hizmet eder.

Aile eğitiminde, ataları onurlandırma fikri, büyüklerle karşı saygılı tutum, büyük neslin temsilcilerine yönelik bakım ve sorumluluk tezahürü, "yedi ata", "küçük oğul" gibi aile geleneklerinde en çok telaffuz edilir. Halkın dinî görüşleri, nesiller arasında istikrarlı ahlak ilişkileri ile dokunulmazlığı desteklenen bu aile gelenekleri sayesinde Kırgız halkının yazılı olmayan ahlaki ve etik kodlarına uyulması desteklendi.

Gençler tarafından saygı gören yaşlı insanlar bu saygının karşılığında gençlere minnetle beraber iyi dileklerini (dua) sunarlar. Nesiller arasındaki bu tür yaratıcı ilişkiler halk bilgeliği ile vurgulanır: "İki çocuk arasındaki ihtiyar çocuk olur, iki ihtiyar arasındaki çocuk bir bilgeye dönüşür".

Eski zamanlarda bile, Kırgızlar, göçebe bir yaşam biçimine yol açan diğer insanlar gibi, işe, iş süreçlerine karşı sorumlu tutuma, insan eliyle yaratılan değerlere dikkat eden tutumuna ve işlerine önem verilirdi. Bu bağlamda, ailedeki kişilik oluşumunun temeli emektir. Çoğu aile geleneği, erken yaşlardan itibaren toplu işin önemini anlama, çevredeki insanlarla iyi ilişkilerin değerini kavrama, buna ihtiyaç duyanlara yardım ve destek verme ihtiyacı duyan çocukların oluşumuna katkıda bulunmuştur. Bunun çarpıcı bir örneği, köy halkının bir araya geldiği ve büyük bir gayret sarf etmesi gereken çalışmaları gerçekleştirdiği eski Kırgız geleneklerinden biri olan "İmecedir". Bunlar ev inşaatı, saman biçme, koyun kesme işleri olabilir. Yardım edenler yaptıkları işi için ücret almazlar. Ev sahibi, her türlü onur amacıyla özel bir yemek hazırlar. "İmece", Kırgız halkının birleşmesinin bir göstergesidir. Yakınları sevmenin, hayvancılığın, tarımın ve avcılığın yanı sıra çalışma yöntemleriyle beraber çocuklara iş sevgisi, emek süreçlerine karşı sorumlu tutumu, insan eliyle yaratılmış değerlere dikkat eden tutumu öğretmiştir.

Ataların manevi hazineleri korunmuş ve ağızdan ağza iletilmiştir. Atalar torunlarının ağzından konuşuyor, babalar ise dedelerinin ağzından konuşuyorlar. Nesillerden nesle, saygı aktarılır, ebeveynlere ve yaşlılara saygı, karakteristik bir özelliktir ve birçok aile aforizmasının leitmotifidir.

Modern Gençlerin Etnopedagogik Temellerde Eğitimi

Aksakal pedagojisi (büyükanneler ve büyükbabalar) kendini çeşitli biçimlerde gösterir, yani, burada insanların nesiller boyu süren hümanist aile geleneklerinin nesiller sürekliliğinin bir tezahürü olduğunu görüyoruz. Bu durumda, daha önce hiç olmadığı gibi, potansiyelinde ahlaki prensibin olduğu modern gençliğin, halkın manevi değerlerini, ahlaki kültürünü, ulusal aile geleneklerini daha derin bir kavramasına ihtiyaç vardır. Genç neslin ahlaki eğitimi, her zaman güncel bir konu olmuştur, ancak şimdi toplumun yenilenme döneminde özel bir önem kazanmıştır. Bir zamanlar, halk arasındaki bilge adamlar ve düşünürler, gençlerin eğitiminde insanlar tarafından hazırlanan destanları, efsaneleri, masalları, atasözlerini ve deyimleri, bilmeceleri, terbiye amaçlı şarkıları eğitim sürecinde kullanmışlardır. Örneğin, bulmaca, çocukların yaratıcılık, gözlem, mantıksal düşüncesini geliştirir. Halk hikâyelerinde ise her zaman dürüst çalışma övülür, bu da insanı en güçlü, en becerikli ve en zeki ve en eğitilmiş kılar.

Geçmiş kuşaklar tarafından bırakılan yaşam deneyimi, akıllarını ve davranışlarını devam ettirdiler ve kendilerinden sonraki kuşağa aktardılar. Çocukların ahlaki eğitiminde özel öğretmenler ve eğitimciler olmadığı için onlara her türlü zanaat ve işçilik öğretiminde insanlar yaşam deneyimlerini kullanmışlardır.

Sonuç

Dolayısıyla, atalarımızın yaşam deneyimine dayanan, insanları yetiştirme aracı olma, yüzyıllarca denemeler yaşama, ulusal pedagojinin kişisel idealleri ve temel pedagojik kavramlar gibi her zaman yeni yaşam koşullarına göre gelişen tecrübeler, gelenekler ve görenekler, örnek hayatın kanununa ve kurallarına dönüşmüştür. Dolayısıyla, halkın kendilerinin milli pedagojisinin yaratıcısı ve aynı zamanda onun mirasçısı olduğunun kanıtı budur.

Güçlü bir etkisi olan kültürel miras araştırması, bilimsel araştırmada yaygın olarak kullanılmaktadır. En önemlisi genç neslin, okul ve üniversite öğrencilerin eğitimi, günümüzün acil bir görevidir. Daha doğrusu, bu sorunun çözümü her bir öğretmenin yetenek ve kabiliyetine bağlıdır. Sonuç olarak, genç neslin eğitiminde ulusal pedagojinin önemi büyüktür.

Kaynakça

1. Abdullayev R.M. Narodnaya pedagogika – osnova vospitaniya // Materialy mecdunarodnoy nauçnoy konferensii “Aktualniye problemi podgotovki kadrov XXI veka”. Bişkek, 1999. S.168-169.
2. Abdullayev R.M., Madmuratova Z.G. Narodnaya pedagogika – istoçnik vospitaniya // Materialy regionalnoy nauçno-praktičeskoj konferensii. – Kızıl K1ya, 2006. S. 43-44.
3. Godciyeva R.B. Vospitaniye kulturi tolerantnosti v narodnoy pedagogike osetin // Vestnik Kostromskogo gosudarstvennogo universiteta im. N.A. Nekrasova. 2009. T. 15. № 4. S. 335-338.
4. Godjiyeva R.B. Rol sennostey etnokulturi v formirovanii mirovozzrençeski-nravstvennoy kulturi sovremennogo studenta// Molodoy uçoniy. 2015. № 3 (83). S. 750-752.
5. Kizin M.M. İdeyi slavyanofilstva v literaturno-poetiçeskih i muzıkalnih proizvedeniyah// Gumanitarniye, sotsialno-ekonomiçeskiye i obşestvenniye nauki. 2013. № 5. S. 243-250.
6. Semuhina E.A. O nekotarih vidah tonalnosti fransuzkogo religioznogo diskursa // V sbornike: Yazık. Soysum. Kultura sbornik nauçnih statey. 2016. S. 50-54.